

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

Poul Anderson

LAIKO PATRULIS

7, 8 istorijos

eridanas

Knygute.lt

Paul Anderson

LAIKO PATRULIS:

#7 GOTO ODINO ŠIRDGĒLA
#8 ŽVAIGŽDĒ VIRŠ JUROS

Moksliniai-fantastiniai romanai

Laiko Skydas - vienintelė priemonė
apsauganti žmoniją nuo jai
grėšiančio laiko piratų antpuolio.

Mensas Everardas, Laiko patrulio
agentas dalyvauja dvejuose
operacijose, kurios turėtų jau
visiems laikams nulemti mūsų
civilizacijos likimą...

Iš anglų kalbos vertė ŽIVILĖ SAMĖNAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
110 tomas. Serija įkurta 1990m.
Poul Anderson - THE TIME PATROL:
#7 The Sorrow of Odin the Goth
#8 Star of the Sea
New York, Tor books, 1991
Copyright © by Poul Anderson, 1991
Cover art copyright © by Jim Burns, 1990
Vertimas į lietuvių kalbą:
© leidykla "Eridanas", 1998
© leidykla "Knygute.lt", 2017

Turinyš

GOTO ODINO ŠIRDGĒLA

ŽVAIGŽDĒ VIRŠ JUROS

GOTO ODINO ŠIRDGĖLA

*Tuomet išgirdau griaudžiant balsą:
O vargas sulaužiusiems priesaiką!
Bus sunki nibelungų dalia.
Gotų Odino širdgėla!*

William Morris.

"Sigurdas Violsungas"

372m.

Durims atsilapojus, i vidų įsiveržė sutemų vėjas. Plykstelėjo ugnis židiniuose palei mėsienas, suplazdėjo deglių liepsnos akmeninėse įdubose; aitrūs dūmų kamuoliai plūstelėjo žemyn, užuot išėję pro jiems paliktas skylės stogė. Ugnies atšvaituose sužvilgo prie įėjimo sukrauti ginklai: iečių antgaliai, kirvių ašmenys, kardų rankenos, skydų burbuolės. Vyrai, susirinkę menėje, staiga sustingo ir įsitempė, apmirė moterys, nešiojusios jiems ragus, sklidinus alaus. Tarp virpančių šešėlių ant kolonų tarytum atgijo dievų atvaizdai - vienarankis tėvas Tivas, Kirvio Oonaras ir Dvyniai Arklininkai - o iš paskos sujudo, sukuto visi žvėrys, karžygiai ir persipynusios ša-

kos mediniuose sienų paneliuose. Ū-ū-ū sužė
vėjas šurpiu balsu, šaltu kaip ir jis pats.

Pro duris įžengė Hatavulfas ir Solbernas. Tarp jų išdidžiai žingsniavo Ulrika, kurios veido išraiška buvo ne mažiau žiauri nei abiejų sūnų. Trijulė stabtelėjo akimircai ar dviem, bet tiems, kurie laukė jų žodžio, praėjo visa amžinybė. Paskui Solbernas uždarė duris, o Hatavulfas žingtelėjo į priekį, kilstelėdamas dešinę ranką. Menėje įsiviešpatavo tylą, kurią trikdė tik ugnies spragsėjimas ir padažnėjęs žmonių alsavimas.

Tačiau pirmasis prakalbo Atavinas. Virpėdamas liekną kūną, jis pašoko nuo suolo ir riktelėjo:

- Mes keršysime! - Jo balsas užlūžo; Atavinui buvo tik penkiolika žiemų.

Šalia sėdintis senas karys trūktelėjo vaikūną už rankovės.

- Sėskis, - burbtelėjo jis, - ir klausyk, ką pasakys vadas.

Atavinas nurijo besiveržiančius žodžius, tūžmingai dėbtelėjo į senį, bet pakluso.

Hatavulfas kreivai šyptelėjo - dantys blykstelėjo gelsvoje barzdoje. Jis atėjo į šį pasaulį devyneriais metais anksčiau už nekantrųjį

Įbrolių ir keturiais metais anksčiau už tikrąjį brolių Solberną, bet atrodė vyresnis - ir ne tik dėl to, kad buvo aukštas, plačiaapetis, o jo eisena priminė atsargius laukinės katės žingsnius. Štai jau penkerius metus po savo tėvo Tarasmundo mirties Hatavulfas vadovavo gentainiams, ir atsakomybės našta paspartino jo sielos brendimą. Kai kurie patyliukais burbėjo, kad Ulrika laiko vyresnįjį sūnų po padu, tačiau kiekvienas, suabejojęs vado vyriškumu, būtų turėjęs stoti su juo į dvikovą ir vargu ar būtų pasitraukęs iš jos gyvas ir sveikas.

- Taip, - negarsiai pratarė Hatavulfas, bet jo balsą išgirdo net ir sėdintys kitame menės gale. - Neškite čionai vyną, moterys. Gerkite, kiek telpa, mano vyrai, mylėkite savo žmonas ir ruoškitės žygiui. Draugai, atvykę čionai siūlyti pagalbos, priimkite mano giliausią padėką: nes rytoj auštant mes išvyksime keršyti mano sesers žudikui.

- Ermanarichui, - suurzgė Solbernas. Jis buvo žemesnis už brolių, ir jo plaukai buvo tamsesni; žemdirbio ir amatininko darbas viliojo jį labiau nei karas ar medžioklė, bet prieš vardą jis ne ištarė, o veikiau išspjovė tarsi kokią bjaurastį.

Per menę nuvilnijo prislopintų atodūsių ban-

ga. Moterys išgąstingai krūptelėjo arba prisiglaudė arčiau savo vyrų, brolių, tėvų, vaikinių, už kurių svajėjo kada nors ištekėti. O vyrai sureagavo skirtingai: vieni pritariamai urgztelėjo, džiaugdamiesi tokiu vado sprendimu, kiti paniuro.

Tarp pastarųjų buvo ir Liuderis, karys, sudraudęs Alaviną. Jis atsistojo ant suolo, kad būtų matomas visiems - kresnas, žilas, randuotas senis, ištikimiausias velionio Tarasmundo bendražygis.

- Tu pakelsi kardą prieš karalių, kuriam davei priesaiką? - rūščiai paklausė jis.

- Priesaika neteko galios tą akimirką, kai Ermanarichas įsakė mesti Svanhildą po žirgų kanopomis, - atrėžė Hatavulfas.

- Bet jis sako, jog Randvaras kėsinosi į jo gyvybę.

- Jis sako! - pasipiktino Ulrika, ryžtingai išeidama į priekį, kad deglų šviesa kristų ant jos. Tai buvo augalota moteris rudomis, jau žilstančiomis garbanomis, kurios rėmino rūstų lyg pačios Urd¹ veidą. Ulrikos apsiaustas buvo

¹ Viena iš trijų norų, skandinavų-germanų likimo deivių (vert. past.).

pamuštas brangių kailių, suknią pasiūta iš rytietiško šilko. Jos kaklą puošė žvilgantys gintaro vėrinys iš šiaurinių žemių: juk ji buvo karaliaus duktė, ištekėjusi už Tarasmundo, kurio giminė kildino save iš dievų.

Sugniaužusi kumščius, Ulrika sustingo vietoje ir išrėžė Liuderiui bei kitiems:

- Juk ne šiaip sau Randvaras Rudasis sumanė nugalaboti Ermanarichą. Pernelyg ilgai gotai kentėjo šito kalės vaiko valdžią. Taip, aš vadinu Ermanarichą kalės vaiku, nevertu gyventi. Galite man nesakyti, kad jis padarė mus galingus, ir kad jo valdos siekia nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Tai jo valdos, ne mūsų, ir gotų viešpatavimas tose žemėse baigsis kartu su jo mirtimi. Verčiau prisiminkite nepakeliamą duoklę, išniekintas moteris ir merginas, neteisėtai užgrobtas žemes ir žmones, išvarytus iš namų, užkapotus ar sudegintus savo sodybose vien už tai, kad drįso nepritari ti jo poelgiams. Prisiminkite, kaip jis išpjovė savo sūnėnus ir jų šeimas, kad galėtų pasisavinti jų turtą. Prisiminkite, kaip jis pakorė Randvarą be jokių kaltės įrodymų, remdamasis vien Sibicho Manfritsono žodžiais - Sibicho, to žalčio, nuolat kažką kuždančio karaliui į ausį. Ir dar paklauskite savęs štai ko: net jei Randvaras iš

tiesų sukilo prieš Ermanarichą ir buvo išduotas anksčiau, nei spėjo suduoti pirmąjį smūgį - net jei ir taip, už ką žuvo Svanhilda? Juk ji tebuvo jo žmona. - Ulrika giliai atsiduso. - Bet ji taipogi buvo ir mudviejų su Tarasmundu dukterė, jūsų vado Hatavulfo ir jo brolio Solberno sesuo. Todėl jie, Vodano palikuonys, privalo nutrenkti Ermanarichą į požemį, į mirusiųjų karalystę, kad jis ten vergautų Svanhildai!

- Tu visą pusdienį užsidariusi šnekėjaisi su sūnumis, mano ponia, - pratarė Liuderis. - Kieno gi šis sprendimas - tavo ar jų?

Hatavulfas griebėsi kalavijo rankenos.

- Tu per daug sau leidi! - suurzgė jis.

- Nieko blogo nenorėjau pasakyti... - pradėjo karys.

- Žemė paplūdusi Svanhildos Gražiosios krauju, - pertraukė jį Ulrika. - Ar mums bus kada atleista, jei nenuplausime jo žudiko krauju?

Tik Solbernas išliko palyginti ramus.

- Jums, toiringai, puikiai žinoma, jog nesutarimai tarp karaliaus ir mūsų genties prasidėjo jau prieš daugelį metų. Ko gi jūs atskubėjote pas mus, vos išgirdę, kas nutiko? Juk patys suprantate, kad šitaip pasielgdamas Ermana-

richas siekė mus išbandyti, argi ne taip? Jeigu mes liksime sėdėti savo namuose - ir Heorotas ramiai priims tokią baudą už žmogžudystę, kokią teiksies sumokėti karalius, - tuomet jis supras tai kaip savo pranašumo įrodymą ir tik ieškos galimybės galutinai mumis atsikratyti.

Liuderis linktelėjo ir atsakė, sukryžiuavęs rankas ant krūtinės:

- Ką gi, kol mano sena galva tebesėdi ant pečių, tu neliksi mūšyje be mano ir mano sūnų paramos. Tik štai kas man kelia nerimą: ar judu su Hatafulfu ne per daug skubate? Juk Ermanarichas išties stiprus. Ar ne geriau būtų kiek lukterėti, iš pagrindų pasiruošti, pakviesti pagalbą kaimynines gentis ir tada pulti?

Hatafulvas vėl šyptelėjo, tik dabar jau šilčiau nei prieš tai.

- Mes galvojame apie tai, - atsakė jis ramiu balsu. - Bet koks delsimas būtų tik į naudą karaliui. Be to, netikiu, kad mums pavyktų suburti prieš jį bent kiek didesnę kariauną. Tik ne dabar, kai pasienyje šniukština hunai, vasalai atsisako mokėti duoklę, o ir romėnai tikriausiai nedelsdami pasinaudotų gotų tarpusavio kivirčiais, kad padarytų galą mums

visiems. Beje, Ermanarichas irgi nesėdės rankų sudėjęs ir pričiups toiringus pirmai progai pasitaikius. Todėl privalome pulti dabar pat - užklupti jį netikėtai, išguldyti sargybinius - jų bus tikrai ne daugiau, negu jūsų, čia susirinkusių - vienu smūgiu nurėžti galvą Ermanarichui, o tada sušaukti visuotinį susirinkimą ir išrinkti naują, teisingą karalių.

Liuderis vėl linktelėjo.

- Aš pasakiau savo nuomonę, tu pasakei savąją. Metas baigti kalbas. Rytoj išvykstate. - Ir jis atsisėdo.

- Tai bus rizikingas žygis, - prabilo Ulrika. - Galbūt jis kainuos gyvybę šiems dviems paskutiniams mano sūnums. Bet bus taip, kaip panorės Urd, lemianti dievų ir žmonių likimus. Verčiau jau tegu mano sūnūs krenta kovoje, negu keliaklupsčiauja prieš savo sesers žudiką. Juk tuomet sėkmė vis tiek nuo jų nusisuks.

Jaunasis Alavinas vėl stryktelėjo ant suolo. Žybtelėjo prieblandoje jo durklas.

- Mes nežūsime! - šūktelėjo jis. - Žus Ermanarichas, o Hatavulfas taps ostgotų karaliumi!

Vyrų balsų gaudesys nusirito per menę lyg potvynio banga.

- Nuosaikysis Solbernas nužingsniavo per

menę link vaikinuko. Minia skyrėsi prieš jį. Po sunkiais batais dundėjo plūktinė asla, čežėjo nendrinė danga.

- Ar man pasigirdo, ar tu tikrai sakei "mes"?
- paklausė jis, nustelbdamas balsų gaudesį. - Ne, tu dar per jaunas. Tu liksi namie.

Pablyškę Alavino skruostai nuraudo.

- Aš pakankamai suaugęs, kad kovočiau už savo giminę! - šaižiai riktelėjo jis.

Ulrika net sustabarėjo.

- Už tavo giminę:, pavainiki? - kandžiai nusišaipė ji. Šurmulys iškart nuščiuvo. Vyrai nerimastingai susižvalgė.

Senos neapykantos protrūkis tokią svarbią valandą nežadėjo nieko gero. Atavino motina Ereliva buvo ne šiaip Tarasmundo meilužė - ji buvo vienintelė moteris, kada nors tikrai rūpėjusi Tarasmundui, ir Ulrika atvirai džiūgavo, kai visi jo ir Erelivos vaikai, išskyrus pirmagimį Ataviną, mirdavo maži. Kai ir pats vadas iškeliavo į kapus, Erelivos draugai kuo skubiausiai ištekino ją už žemvaldžio, gyvenančio toli nuo dvaro. Atavinas pasiliko, kaip ir pridėrėjo vado sūnui, tačiau Ulrika nepraleisdavo progos jam įgelti.

Jų žvilgsniai susikryžiavo dūmų pilnoje prie-

temoje.

- Taip, už savo giminę, - atrėžė Atavinas. - Juk Svanhilda buvo ir m-m-mano sesuo. - Jis truputį užsikirto ir iš gėdos prikando lūpą.

- Ramiau, ramiau. - Hatavulfas vėl kilstelėjo ranką. - Tu turi tokią teisę, vaicine, ir teisingai elgiesi, jos reikalaudamas. Gerai, rytoj auštant tu išjosi drauge su mumis.

Jis rūščiai dėbtelėjo į Ulriką. Toji kreivai šypstelėjo, bet nutylėjo. Visi suprato: ji tikisi, jog berniūkstis žus susirėmimo metu.

Hatavulfas tvirtu žingsniu patraukė link aukšto sosto menės vidury.

- Pakaks barnių! Šį vakarą mes linksminsimės. Bet pirmiausia, Anslaug, - kreipėsi jis į savo žmoną, - sėskis šalia manęs, ir mudu kartu išgersime Vodano ragą.

Sudundėjo kojos į aslą, subildėjo kumščiai į medį, sužvilgo durklai lyg deglai. Moteris skandavo drauge su vyrais:

- Šlovė! Šlovė! Šlovė! Lauko durys atsilapuoja.

Ruduo buvo ne už kalnų, todėl sutemos greitai tirštėjo, ir dangus už atvykėlio nugaros buvo juodut juodutėlis....